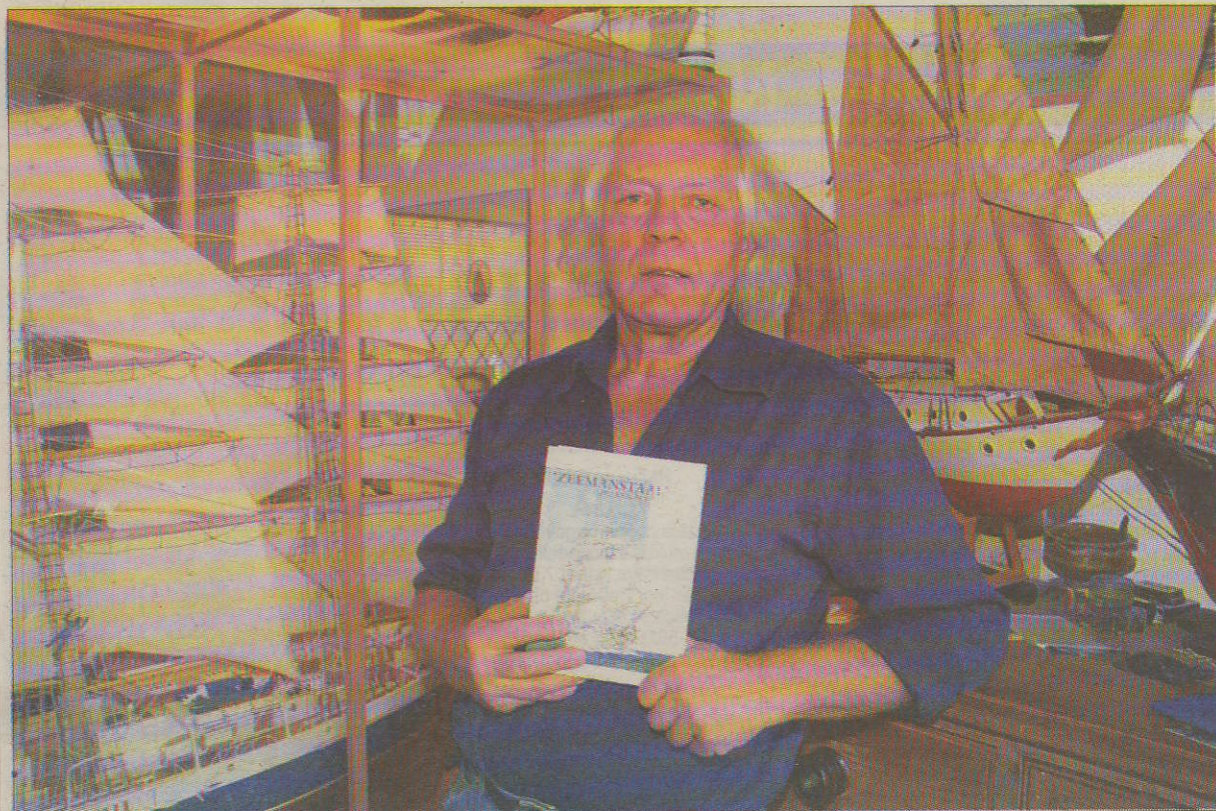

Zeilschepenfanaat Ton van Schoonhoven

'Zeemanstaal': een lusthof voor de zeil- en taalfanaten

HAARLEM - Aanklappen, afhouden of botvieren, het zijn woorden die we allemaal gebruiken. Maar wie weet nu dat onze vocabulaire voor een belangrijk deel uit zeemansuitdrukkingen bestaat? Zeilschepenfanaat Ton van Schoonhoven (1943) deinsde er niet voor terug om zich een grote woordenschat op dat gebied eigen te maken. Zijn boek 'Zeemanstaal, spreken we allemaal' is doorspekt met allerlei wetenswaardigheden, die een beeld geven van het zeemanleven vroeger en de omstandigheden waarin de zee-man werkte en leefde.

door Fred Dukker

Zodra je zijn huis binnenstapt word je verrast door een groot aantal grote en kleine zeilboten die verankerd in de vitrines staan. Weliswaar zijn het miniatures van bestaande schepen, maar er zijn ook enkele die door Van Schoonhoven zelf ontworpen zijn.

Sinds hij als veertienjarige het klasieke zeemanboek De scheepsjongens van Bontekoe had gelezen, was Van Schoonhoven niet meer te houden. "Ik kreeg een fascinatie voor alles wat met de scheepvaart te maken had. Mijn jeugdromen waren om ook eens de zeven wereldzeeën te willen bevaren. Daar is niet

Ton van Schoonhoven kan wel tientallen woorden en gezegden bedenken waarvan het duidelijk is dat ze uit de (zeil)scheepvaart afkomstig zijn. Hij heeft ze opgetekend in zijn boek 'Zeemanstaal, spreken we allemaal' (Foto: Tom Schoemaker).

zo veel van terecht gekomen, maar ik heb me wel helemaal verdiept in de bouw van grote zeilschepen." In 1966 ontwierp Van Schoonhoven zijn eerste diepzeebrik, gevolgd door een vloot van grote en kleine zeilschepen. "Zo wist ik toch mijn jongensdromen te visualiseren."

Verwevenheid

Langzamerhand begon Van Schoonhoven zich ook voor zeemanstaal te interesseren. "Via hobbybeurzen en gesprekken met andere zeilfanaten verzamelde ik een schat aan zeemanswoorden en gezegden. Het grappige is dat onze taal verweven is met dergelijke uitdrukkingen. Vaak gebruiken we ze zonder te beseffen waar ze vandaan komen. Neem nu aanklappen ofwel iemand staande houden om de weg te vragen. In werkelijk betekent het aan boord komen met een ander schip. Met de boot afhouden is duidelijk wat er mee wordt bedoeld. Het woord botvieren gebruiken we onder andere om je lusten ergens op bot te vieren. Bot is het uitstaande eind van de ankertros. Bij botvieren wordt meer

ankertros buiten boord gevierd, bijvoorbeeld om het schip meer ruimte achter het anker te geven."

Van Schoonhoven kan nog wel tientallen woorden bedenken waarvan het duidelijk is dat ze uit de (zeil)scheepvaart afkomstig zijn. "Overstag gaan, bakzeil halen, (terug)deinzen of iemand 'de loef afsteken'. Wie denkt er nu aan dat plank, opdoeken of rechtstreeks ook uit het zeemansjargon zijn ontstaan? Ik heb ze allemaal opgetekend in mijn boek. Het is doorspekt met allerlei wetenswaardigheden, die een beeld geven van vroeger, de omstandigheden waaronder de zee-man werkte en leefde. Vooral ook met welke gevaren waarmee hij te maken kreeg, zowel aan boord als aan de wal. Ik hoop dat mensen op de valreep nog geïnteresseerd raken en voordat ze zich aan 'Zeemanstaal' wagen, proosten op de goede afloop."

Ton van Schoonhoven heeft zelf zijn boek uitgegeven en is te bestellen via 023- 5277838 of via www.zeemanstaal.nl. De prijs is € 14,50 exclusief verzendkosten. ●